

ÇOCUK VE GÜVENLİK

Prof.Dr.Çağatay Güler
Hacettepe Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı AD
Nisan 2015

Çocuklar bir alt toplum grubu değildir. Bir yaşam evresindeki toplum bireyleridir.

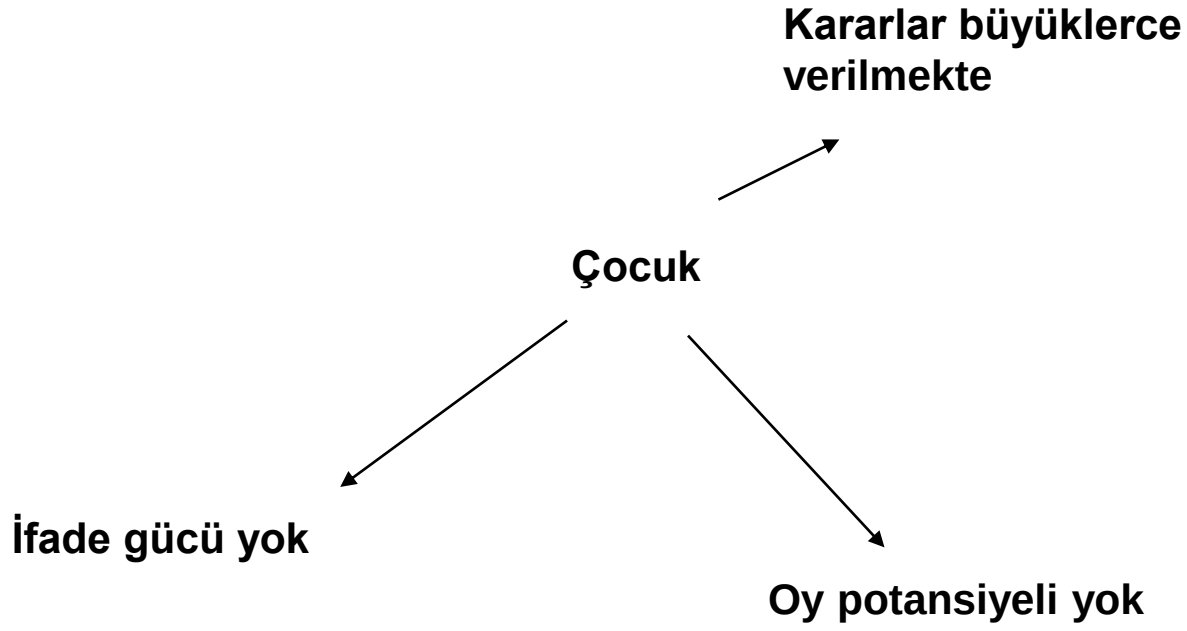
Dünya Sağlık Örgütü:
Çocuklar açısından uygun
bir dünya görüşü:
-Sağlıklı yaşamın
geliştirilmesi
-Nitelikli bir eğitim verilmesi
-İstismar, sömürü ve
şiddetten korunmaları

Veli neden hastanede yatıyor?

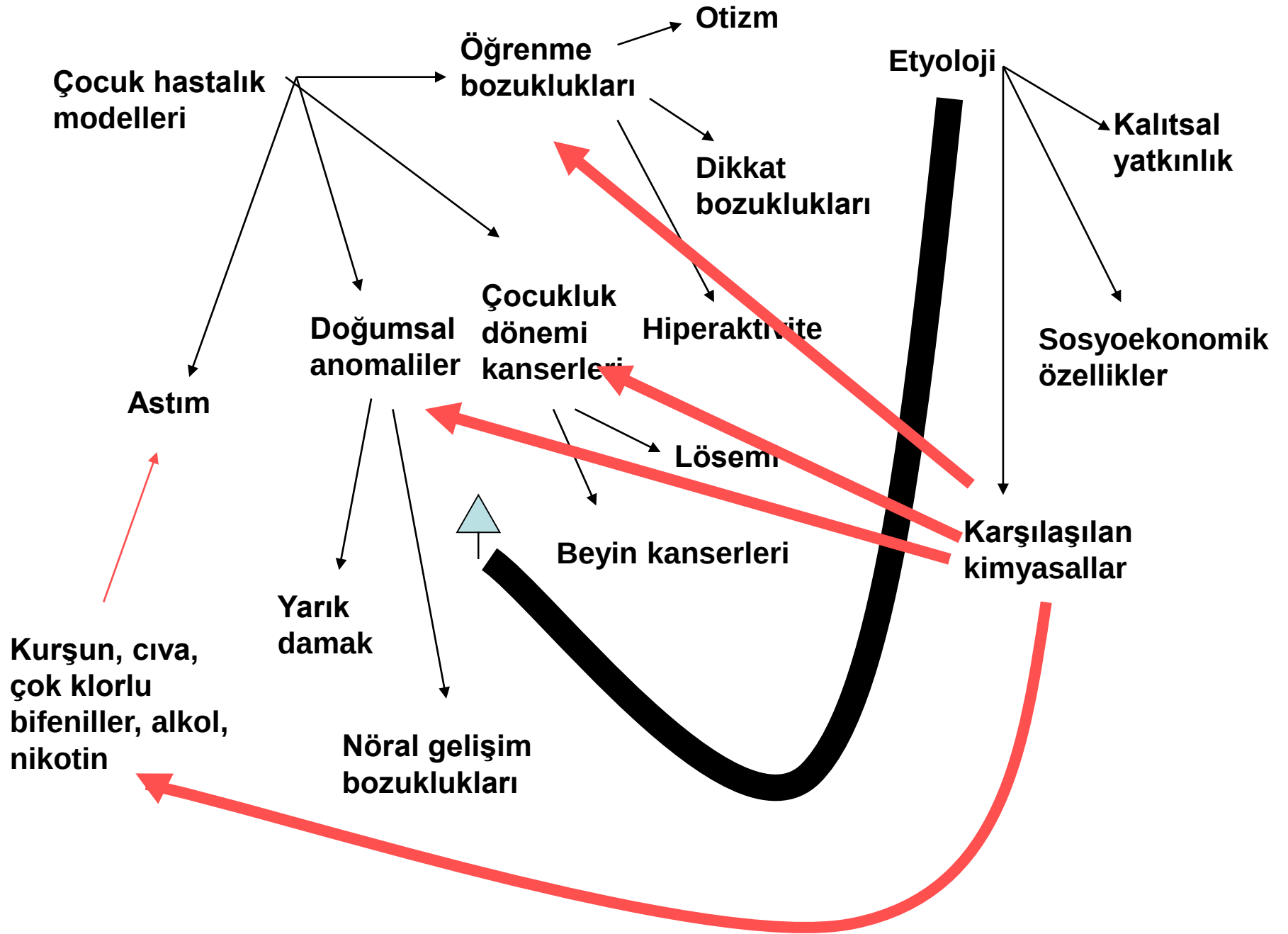
- **Veli neden hastanede yatıyor?**
- Çünkü bacağında kötü bir enfeksiyon var.
- **Peki neden bacağı enfekte?**
- Çünkü bacağına yaraladı ve enfekte oldu.
- **Peki neden bacağına yaraladı?**
- Çünkü apartmanlarına yakın bir hurdalıkta oynamaktaydı ve hurdalıkta bulunan sivri metal atıkların üzerine düştü..
- **Peki neden hurdalıkta oynuyordu?**
- Çünkü yaşadıkları muhit ihmal edilmişti. Çok sayıda çocuk karışan gözetlen olmadan orada oynardı..
- **Peki neden o muhitte yaşıyordu?**
- Çünkü ana babasının daha iyi bir muhitte yaşamalarını sağlayacak gelirleri yoktu.
- **Peki neden anababalarının daha iyi bir muhitte yaşamalarını sağlayacak gelirleri yoktu ?**
- Çünkü babası işsizdi ve anneleri hastaydı.
- **Peki neden babaları işsizdi?**
- Çünkü babalarının eğitim düzeyi düşüktü ve iş bulamadı.
- **Peki neden...?**
 - - from Toward a Healthy Future: Second Report on the Health of Canadians;
<http://www.phac-aspc.gc.ca/ph-sp/phdd/determinants/index.html#determinants>

Çocukta çevresel etkilenimle ilgili bilimsel araştırmaları zorlaştıran birçok karıştırıcı etmen bulunmaktadır:

- Çocuk gelişimi ana babanın eğitimi, ev ve okul çevresi, beslenme durumu, sosyoekonomik durum, aile büyüklüğü ve doğum sırasından etkilenmektedir

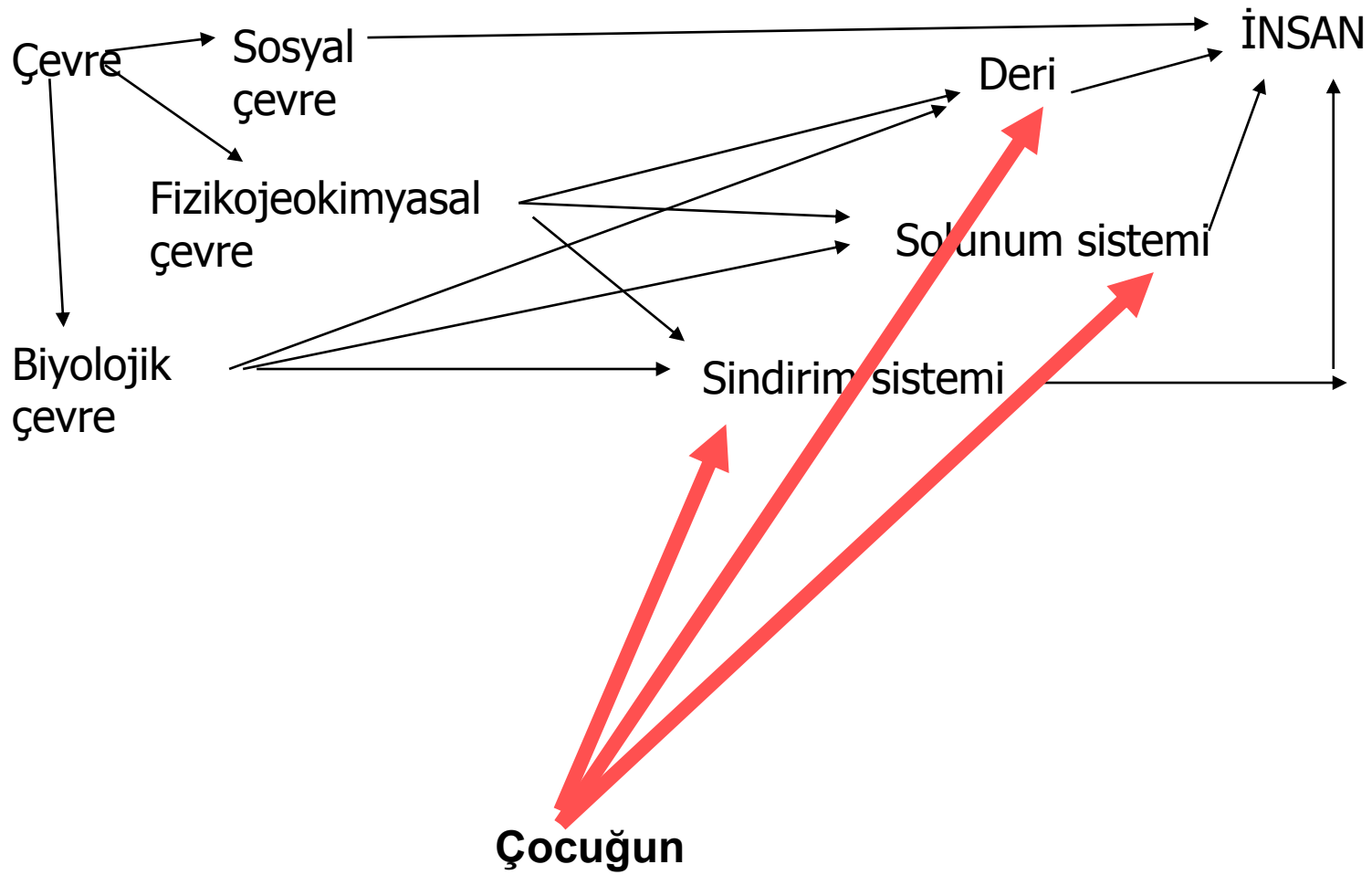

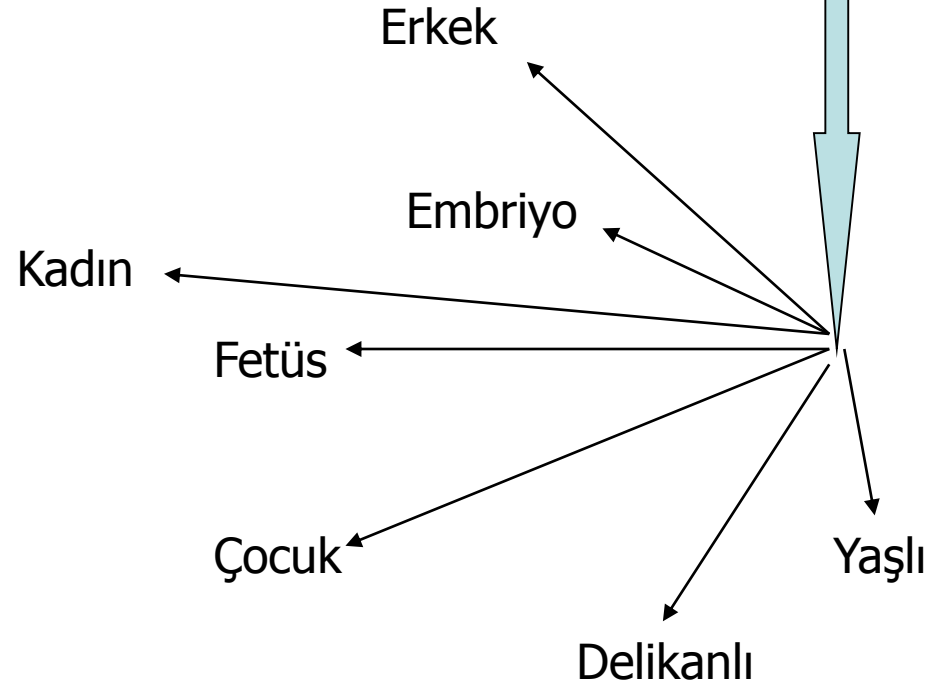
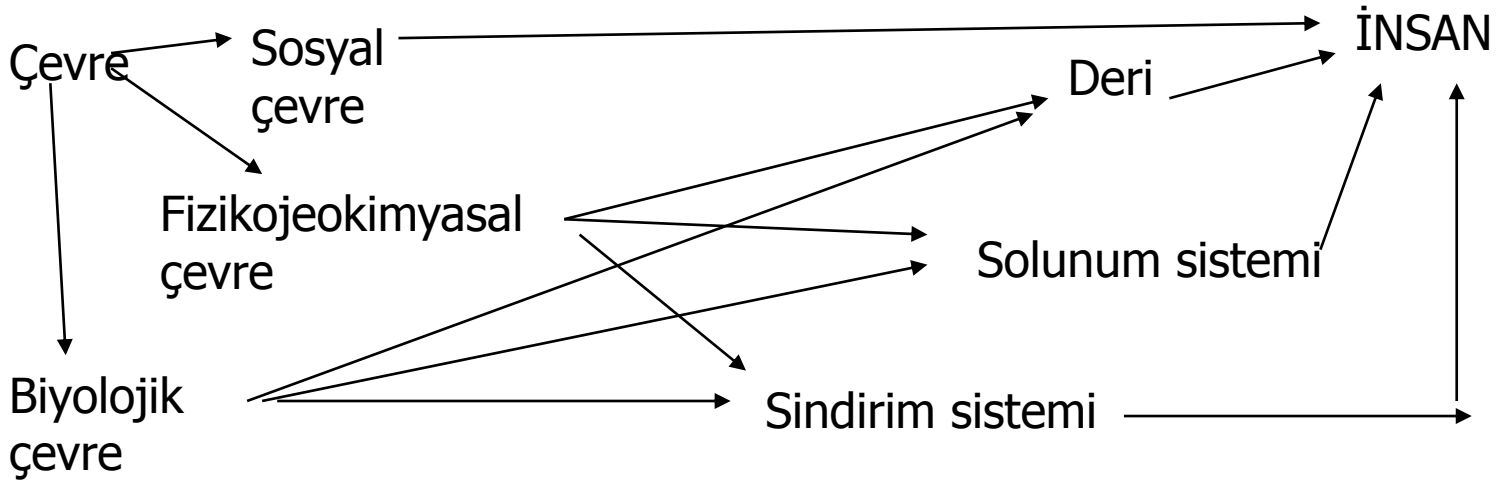
Çocuklar çevresel tehlikelere çok daha farklı bir biçimde duyarlıdırlar.

- Etkilenim farklılıkları, emilim, metabolizma, dağılım ve hedef organ duyarlılıkları yaşa özel farklılıklar göstermektedir ve bunlar çevresel hastalıklarda kişisel riski etkileyen önemli faktörlerdendir.
- Çocuklar gelişim evrelerine göre farklı çevrelerden farklı biçimde etkilenmektedir.

Çocuklar özellikle duyarlıdır

- Çocukların vücudu, ağırlıkları davranışları farklıdır.
- Doz-cevap ilişkisi, yüksek metabolizma hızı, farklı beslenme gereksinimleri, hızlı bölünen ve göç eden hücreler, gelişimini tamamlamamış organlar çocukları özellikle duyarlı kılar.

ENDOKRİN BÜTÜNLÜĞÜN BOZULMASI

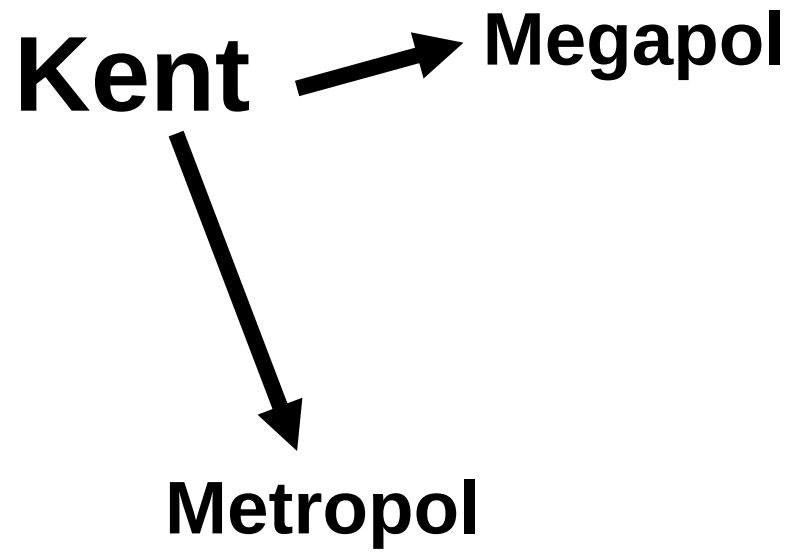
- **Bir süreçler dizisidir, son nokta değildir.**
- **Çevresel östrojenler,anti androjenler ve antitiroit etkenler**
- **Gelişmekte olan fetüs çok duyarlı**

Pesticide Applied

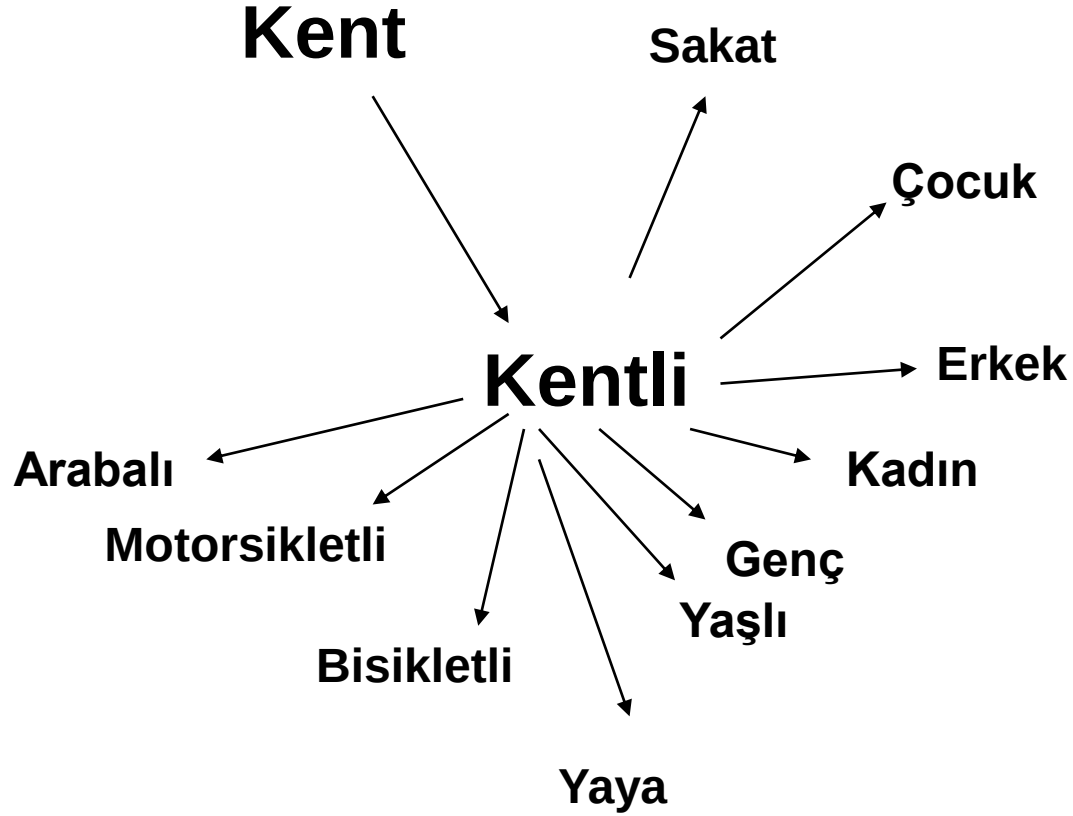
Caution: do not enter
before 10 July 1999

**UNIVERSITY OF
FLORIDA**

Philip Buxner
954-475-8996, buxner@ufl.edu

Kentleşme

Kentleşme

Kent yayalarıdır!

Kent

Kent

Arabalı

Motorsikletli

Bisikletli

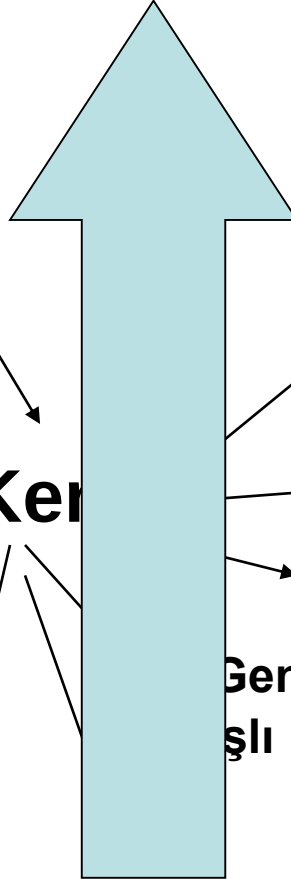
Çocuk

Erkek

Kadın

**Genç
şlı**

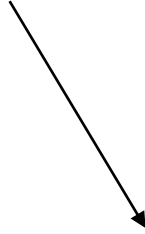
Yaya

Kentleşme

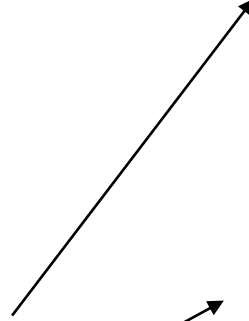

Kent

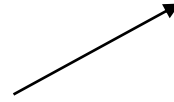

Kentli

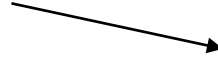
Temiz hava

Etkin bir atık toplama sistemi

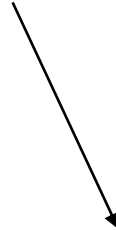
Güvenilir ve sürekli enerji

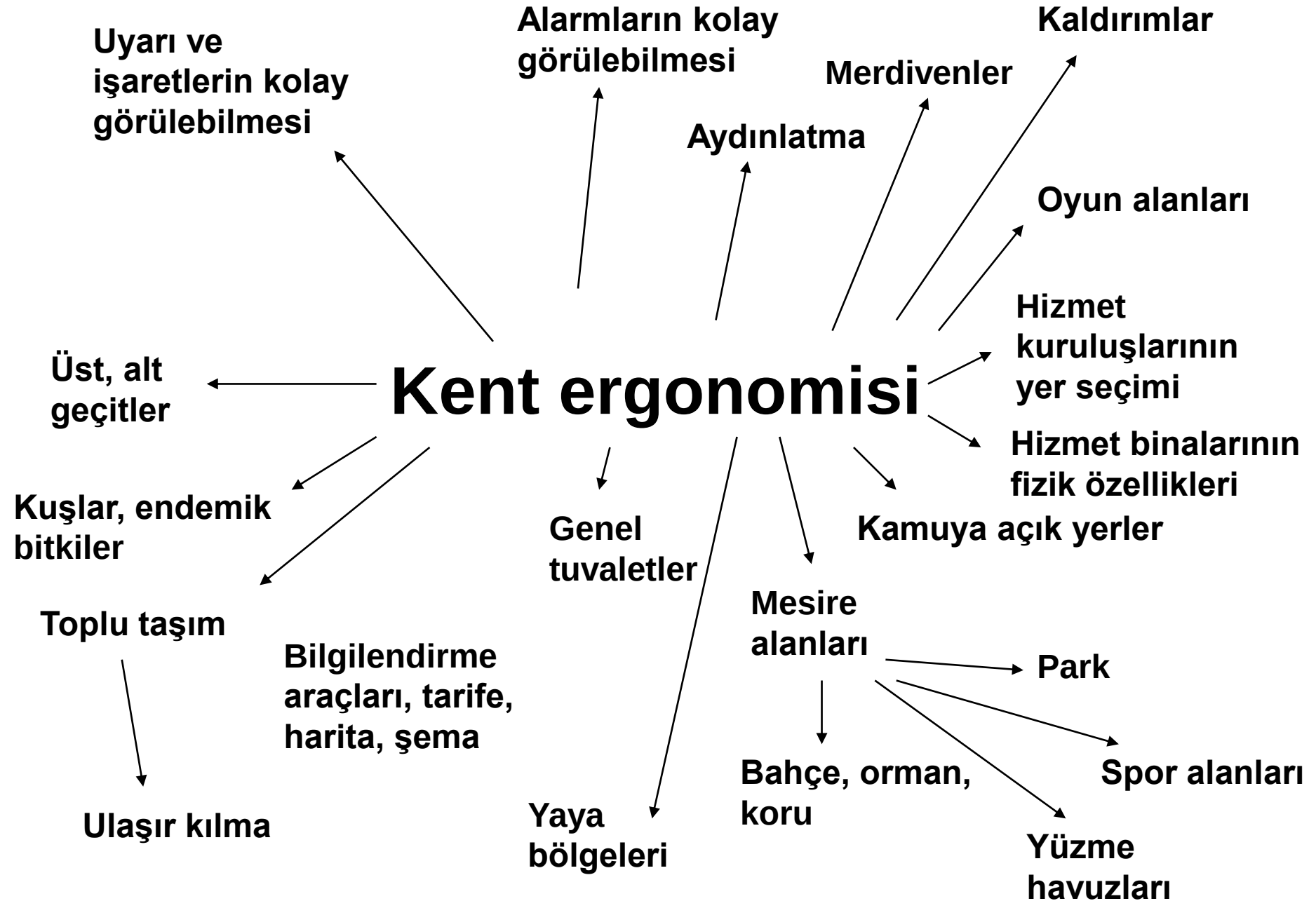

İletişim olanakları

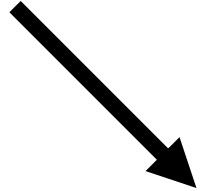

Ulaşım olanakları

**Kent
kazaları**

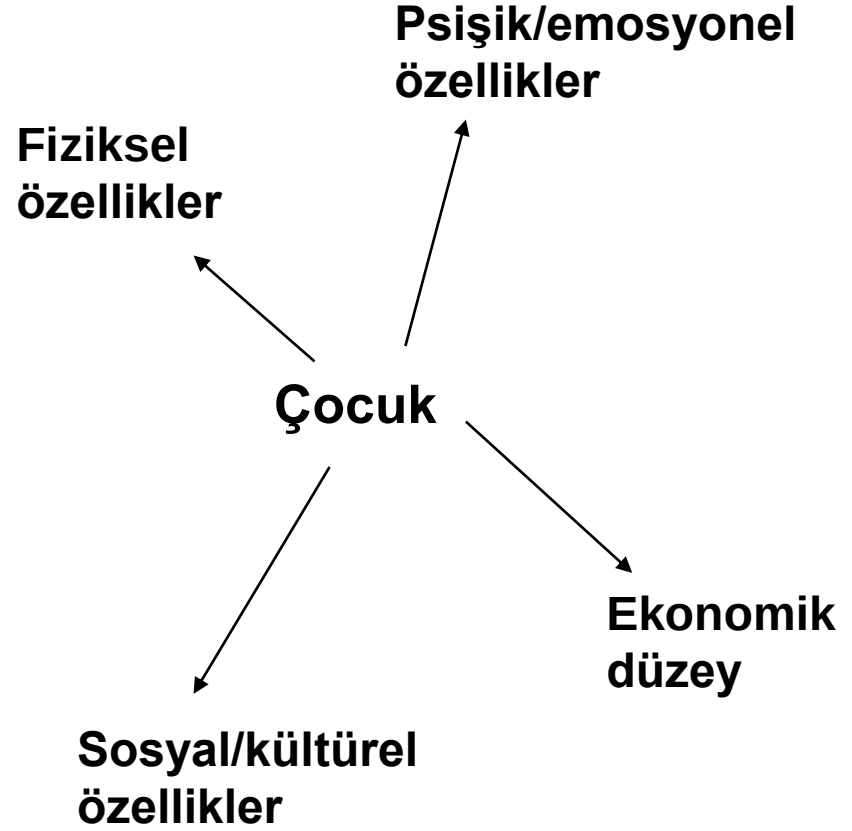
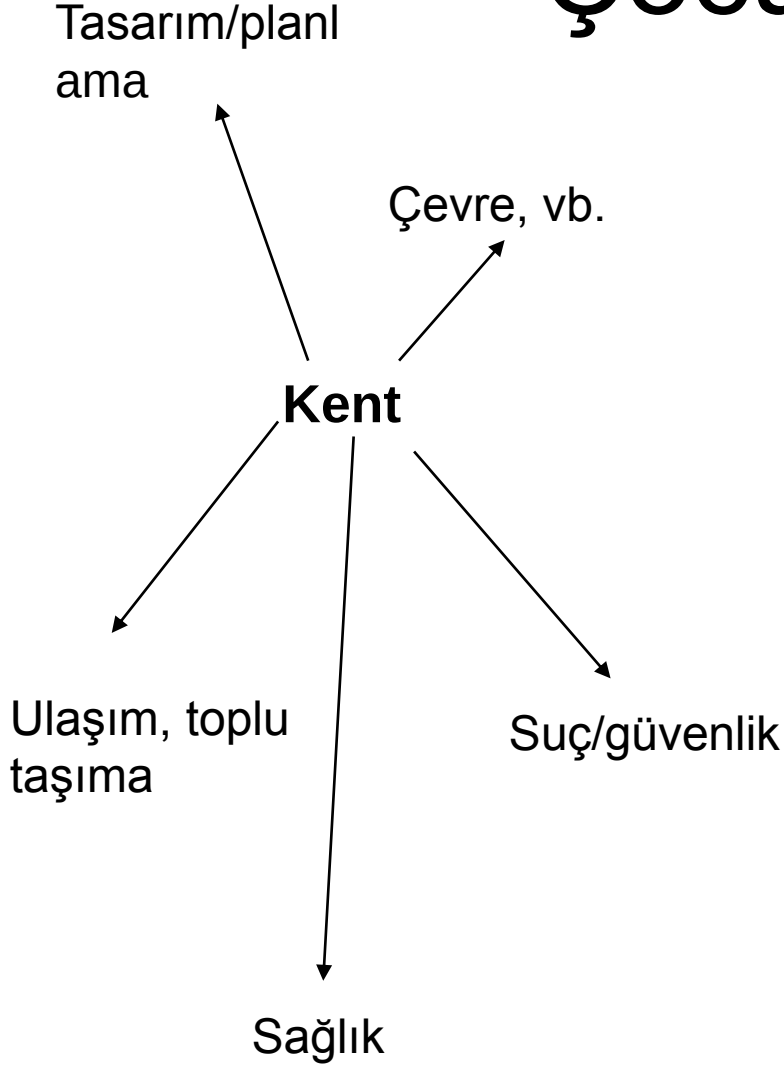

**Kaza
analizi**

Var olan sorunların çözümü

- Çocuk oyun alanları
- Hava kirliliği
- Su kirliliği
- Toprak kirliliği
- Gıda güvenliği
- Kapalı ortamlar binalar
- Kazaların önlenmesi, güvenlik
- Gürültü kirliliği
- Kimyasal kirlilik
- Radyasyon
- Çocuk ergonomisi
- Alt yapı eksiklikleri
- Atık yönetimi
- Su yönetimi

Çocuk ve kent

Çocuk oyun alanları

- Tehlike yaratmamalı
- Geliştirici olmalı
- Bütün yaş gruplarını kapsamalı
- Her bedensel özelliğe uygun olmalı

- Çocuklarda şişmanlık prevalansı
- Sigara içen çocukların yaş gruplarına göre oranı
- Alışkanlık yapıcı maddeler
- Oyun alanlarında kazaya uğrayan çocuk oranları
- Çocukların oyun alanına ulaşma mesafesi
- vb....

Amerika Birleşik Devletleri'nde yaygınlaşmış olan şişmanlık çok yaygın reklamı yapılan “abur cubur yiyecekleri” tüketme alışkanlığıdır. Abur cubur yiyecekler; kitlesele olarak üretilen kahvaltı gevrekleri, şekerli çörekler, hazır pişmiş televizyon başı yemekler, tatlandırılmış karbonatlı içecekler ve bir çok bisküvi ve makarna çeşididir. Bunlar özellikle düşük gelirliiler tarafından tüketilir, toplumun bu kesiminde bir “yoksulluk şişmanlığı” sendromu vardır (John M.Last).

- “Sağlığın belirleyicileri ile ilgili çok şey gizemli kalıyor. Yirminci yüzyılın sonunda davranışlarımızın önemli bir rol oynadığını biliyoruz fakat sözgelimi televizyon karakterleri ile günlük yaşamlarındaki gerçek kişiler arasındaki gibi bir çok ilişki konusunda emin değiliz”
- Last

- Kolay telkin altında kalan kişiler arasında, herhangi bir hızda, sağlıklı veya zararlı özenme davranışı salgınları ortaya çıkabilir. Davranışı hedefleyen reklamcılık, yararlı etkiden daha çok zararlı etki yapar, bir çok kişinin tütün bağımlısı olmasına, alkole ve televizyonda reklamı yapılan abur cubur yiyecekler gibi ürünlerin cazibesine kapılmasına yol açar” Last

- “İnsan davranışı sağlığın en önemli belirleyicisidir; bu seçilmiş ve atanmış resmi görevliler ve endüstriyel ve ticari ilgililerin davranışlarını da kapsar. Çokuluslu şirketlerin davranışı gelecekteki sağlığın çok önemli bir belirleyicisidir”

Last

Dezavantajlı Çocuklar

- Dezavantajlı çocuklara “farklılıklarını hissettirmeyen” kent.

Emanet çocuk!

Devlete ve topluma emanet çocuklar?

- Yetiştirme yurdu
- Okul
- Hapishane

Savaş, çalkantı, terör...

...Ve çocuk!

Sanal dünya
ve çocuk

Bağımlılıklar!

1

- **Çocuklar kentle ilgili kararlara katılmalı, görüşlerini açıklayabilmeli**
- **Sosyal yaşama katılabilmeli**
- **Temel sağlık bakım ve eğitim hizmetlerini almalı**
- **Güvenli su içmeli, uygun sanitasyon olanaklarına sahip olmalı.**
- **İstismar ve şiddetten korunmalı**

2

- **Sokaklarda güvenli olarak dolaşabilmeli**
- **Arkadaşlarıyla buluşabilmeli ve oynayabilmeli**
- **Kirletilmiş olmayan, temiz bir çevrede yaşamalı**
- **Kültürel ve sosyal etkinliklere katılmalı**
- **Kentteki her türlü hizmetten, eşit bir hemşeri olarak yararlanabilmeli.**

Ev çevresi

- Uygunluk ve güvenlik
- Temel hizmetlere ulaşma
- Uygun aydınlatma, havalandırma ve ısıtma
- Çocuklara oyun ve çalışma alanları
- Temiz su ve sanitasyon

Yakın çevre

- Fiziksel sağlığı geliştirme
- Sağlık bilgi ve hizmetlerine ulaşma
- Trafik riskinin en aza indirilmesi
- Kirlilik riskinin azaltılması
- Şiddet ve madde sunumundan koruma
- Eğitime ulaşma
- Oyun ve mesire olanaklarına ulaşma
- Arkadaşlarına ve sosyal etkileşime ulaşma
- Doğal çevrelere ulaşma

- **Geniş yürüme alanları**
- **Araç giremeyen, çıkmaz sokaklarla ulaşılan oyun alanları**
- **Gölgeli,geniş kaldırımlar**
- **Geniş yolların engel oluşturmaması**
- **Etkin kent aydınlatması**

Sağlıklı Kent Hemşerisi	Sağlıksız Kent hemşerisi
Olumu Düşünme	Olumsuz düşünme
İşbirliği	Kişisel çatışmalar
Birleşme eğilim ve çabası	Bölünme eğilim ve çabası
Problemleri çözme	Çözümde zıtlasma, çözüm savaşları
Geniş toplum ilgisi	Sınırlı ilgi
Görüş birliği oluşturma	Kutuplaşma
Karşılıklı dayanışma	Dar görüşlülük
Tolerans ve saygı	Aşağılama
Güven	Eğilim ve yönelimlere kuşkucu yaklaşım

Sağlıklı Kent Hemşerisi	Sağlıksız Kent hemşerisi
Madde politikası	Kişilik politikası
Fikirleri tartışma	Kişileri tartışma
Problem çözücülük	Engelleyicilik ve yakınmacılık
Uzlaşma	Kin gütmeye
Bireysel sorumluluk	Önce ben
Yenilenme	Tutuculuk
Geleceğe odaklanma	Geçmişte direnme
Dinleme	Saldırma
Toplum tartışmaları	Monologculuk

Sağlıklı Kent Hemşerisi	Sağlıksız Kent hemşerisi
Çeşitlilik	Dışlama
Kazan-kazan çözümleri	Kazan-kaybet çözümleri
Hemşerilik	Bencillik
Etkin, canlı hemşeri	İlgisiz,duyarsız hemşeri
Sabır	Asabiyet
Yatıştırıcı	Ayrılıkları derinleştirici
Paylaşma eğilimi	Kendine saklama eğilimi
“Yapabiliriz”	“Boşa çaba” “Bir şey çıkmaz”

Ömrüm boyunca, değişen değer ve davranışların yansıması, benim herhangi bir halk sağlığı sorununun kontrolüyle ilgili olarak aşağıdaki sıralamayı önermeme yol açmıştır:

- Var olan sorunun farkındalığı**
- Soruna neyin neden olduğunun anlaşılması**
- Sorunla başa çıkabilme yeteneği ve olanağının olması**
- Problemin önemini algılatan değerler duygusu**
- Problemi kontrol edecek politik irade (John M.Last).**